

NORGES HØYESTERETT

Den 4. mai 2018 ble det av Høyesteretts ankeutvalg bestående av dommerne Bårdsen, Bergh og Høgetveit Berg i

HR-2018-842-U, (sak nr. 18-061486STR-HRET),

A (advokat Hilde Jorunn Skei Kostveit)

mot

Påtalemyndigheten (statsadvokat Ingrid Vormeland Salte)

avsagt slik

K J E N N E L S E :

- (1) Saken gjelder anke over lagmannsrettens ankenektelse etter straffeprosessloven § 321 andre ledd. Spørsmålet er om det er § 321 andre eller tredje ledd som kommer til anvendelse.
- (2) Ved tiltalebeslutning 5. juli 2017 ble A satt under tiltale for overtredelse av:

"I Straffeloven (1902) § 168 første straffalternativ

for ved falsk anklage, anmeldelse eller forklaring til påtalemyndigheten eller annen offentlig myndighet eller på annen måte mot bedre vitende å ha søkt å pådra en annen siktelse eller fellelse for en forbrytelse.

Grunnlag:

a)

Søndag 21. desember 2014 i Oslo sa hun både i samtale med politiet og i avhør under vitneansvar at hun var utsatt for vold og/eller knivstukket av sin tidligere kjæreste B, til tross for at hun visste at dette var uriktige/falske opplysninger som kunne føre til siktelse. B ble pågrepet 22. desember 2014.

b)

Søndag 21. desember 2014 i Oslo sa hun både i samtale med politiet og i avhør under vitneansvar at hun var utsatt for vold og/eller knivstukket av sin tidligere kjærestes sønn C, til tross for at hun visste at dette var uriktige/falske opplysninger som kunne føre til siktelse. C ble pågrepet 22. desember 2014.

c)

Søndag 12. juli 2015 i Oslo sa hun både i samtale med politiet og i avhør under vitneansvar at hun var blitt knivstukket i magen av blant andre D til tross for at hun visste at dette var uriktige/falske opplysninger og at dette kunne lede til pågrepelse av D.

II Straffeloven (1902) § 257

for å ha borttatt en gjenstand som helt eller delvis tilhørte en annen, i hensikt å skaffe seg eller andre en uberettiget vinning ved tilegnelsen av gjenstanden.

Grunnlag:

Kort tid forut for søndag 5. juli 2015 i ---- gate 00 i Oslo borttok hun diverse innbo tilhørende E fra leiligheten hun leide av E."

- (3) Straffeloven 1902 § 168 første straffalternativ har en øvre strafferamme på fengsel inntil åtte år. Under prosedyren i tingretten la aktor ned påstand om at subsumsjonen i tiltalens post I skulle endres fra straffeloven 1902 § 168 til straffeloven 2005 § 222. Straffeloven 2005 § 222 har en øvre strafferamme på fengsel inntil tre år.
- (4) Oslo tingrett avsa dom 24. oktober 2017 med slik domsslutning:
- "A, født 00.00.1977, dømmes for overtredelse av straffeloven (2005) § 222 (2 forhold), straffeloven (2005) § 222 jfr. § 16 og straffeloven (1902) § 257 til en straff av fengsel i 7 – sju – måneder.**
- Innen 2 – to – uker betaler A i sakskostnader til det offentlige et beløp stort kr 3 000,- – kronertretusen 0/100."**
- (5) A anket tingrettens dom til Borgarting lagmannsrett, som ved beslutning 22. desember 2017 nektet anken fremmet under henvisning til straffeprosessloven § 321 andre ledd.
- (6) A anket til Høyesterett. Ved Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse 6. februar 2018 ble lagmannsrettens beslutning opphevet da lagmannsretten hadde begått en saksbehandlingsfeil ved å prøve anken etter straffeprosessloven § 321 andre ledd.
- (7) Ved Borgarting lagmannsretts beslutning 6. mars 2018 ble anken på nytt nektet fremmet under henvisning til straffeprosessloven § 321 andre ledd.
- (8) A har anket til Høyesterett. Anken gjelder saksbehandlingen. Hun har i korte trekk anført:
- (9) Tiltalte har ubetinget ankerett etter straffeprosessloven § 321 tredje ledd. Lagmannsrettens beslutning er i strid med Høyesteretts ankeutvalgs kjennelse 6. februar 2018. Straffeloven 2005 § 222 er dessuten ikke nødvendigvis den gunstigste bestemmelsen for tiltalte, idet en ankeadgang dermed i realiteten blir avskåret.
- (10) A har lagt ned slik påstand:
- "Borgarting lagmannsretts beslutning av 06.03.2018 oppheves."**
- (11) Påtalemyndigheten er kjent med anken.
- (12) *Høyesteretts ankeutvalg* bemerker:
- (13) Anken gjelder lagmannsrettens saksbehandling, som utvalget kan prøve, jf. straffeprosessloven § 321 sjette ledd.

- (14) I ankeutvalgets kjennelse 6. februar 2018 (HR-2018-231-U) ga ankeutvalget uttrykk for følgende:

"(12) Etter straffeprosessloven § 321 tredje ledd har en domfelt ubetinget ankerett i saker "som angår forbrytelse som etter loven kan medføre fengsel i mer enn 6 år". Straffeloven 1902 § 168 første straffalternativ har en øvre strafferamme på fengsel inntil åtte år, mens straffeloven 2005 § 222, som tingretten anvendte, har en øvre strafferamme på fengsel inntil tre år.

(13) Det er sikker rett at dersom tiltalebeslutningen gjelder et straffebud hvor øvre strafferamme er høyere enn fengsel inntil seks år, omfattes en anke til lagmannsretten av straffeprosessloven § 321 tredje ledd selv om forholdet i dommen er nedsubsumert til et straffebud med lavere øvre strafferamme, jf. bl.a. Rt-2009-1697 avsnitt 13.

(14) I Rt-2010-1652, som lagmannsretten har vist til, kom imidlertid Høyesteretts ankeutvalg til at andre ledd kom til anvendelse når retten hadde nedsubsumert til et straffebud hvor øvre strafferamme ikke overskred fengsel inntil seks år, og dette var i samsvar med aktors påstand under ankeforhandlingen. Aktor i den nevnte saken var imidlertid en statsadvokat med tiltalekompetanse i saken. I den foreliggende saken hadde derimot aktor, en politiadvokat, ikke tiltalekompetanse i saken, jf. straffeprosessloven § 67. I en slik situasjon er den opprinnelige tiltalebeslutningen avgjørende for anvendelsen av tredje ledd.

(15) Lagmannsretten har dermed begått en saksbehandlingsfeil ved å prøve anken etter straffeprosessloven § 321 andre ledd som må lede til at beslutningen oppheves, jf. straffeprosessloven § 385 tredje ledd sammenholdt med § 343 første ledd."

- (15) Til tross for ankeutvalgets kjennelse har lagmannsretten i sin beslutning 6. mars 2018 lagt til grunn at anken skal behandles etter straffeprosessloven § 321 andre ledd. Som begrunnelse er det vist til at møtende aktor har kompetanse til å endre tiltalen, jf. straffeprosessloven § 254.
- (16) Lagmannsretten er "bundet av den rettsoppfatning som ligger til grunn for avgjørelse i Høyesteretts ankeutvalg", jf. straffeprosessloven § 315 andre ledd siste punktum.
- (17) Det er den primære tiltalekompetansen Høyesteretts ankeutvalg sikter til i kjennelsen 6. februar 2018. Uttalelsen fra ankeutvalget må ses på bakgrunn av kompetansereglene for påtalemyndigheten ved anke og kompetent påtalemyndighets adgang til å omgjøre møtende aktors beslutning, se Ot. prp. nr. 79 (1988-1989) side 34 og 36 og Rt-2010-1652 avsnitt 17 og 18.
- (18) Lagmannsretten har dermed begått saksbehandlingsfeil ved å prøve anken etter straffeprosessloven § 321 andre ledd. Dette må lede til at beslutningen oppheves, jf. straffeprosessloven § 385 tredje ledd sammenholdt med § 343 første ledd.
- (19) Den ubetingede ankeretten etter straffeprosessloven § 321 tredje ledd gjelder både avgjørelsen av skyldspørsmålet for tiltalens post I og den samlede straffutmålingen. Beslutningen må da oppheves i sin helhet, jf. HR-2017-82-U avsnitt 13.
- (20) Kjennelsen er enstemmig.

SLUTNING :

Lagmannsrettens beslutning oppheves.

Espen Bergh
(sign.)

Arnfinn Bårdsen
(sign.)

Borgar Høgetveit Berg
(sign.)

Riktig utskrift: